



Təbib

Təsisçi: Azərbaycan
Tibb Universiteti

Qəzet 1933 -cü ildən çıxır.

№ 01 (1619) 15 yanvar 2016 - cı il

Qiyməti 50 qəpik

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ABŞ-ın Milli Təhlükəsizlik Şurasının Avropa üzrə baş direktorunu qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 13-də ABŞ-ın Milli Təhlükəsizlik Şurasının Avropa üzrə baş direktoru Çarlz Kapçanı qəbul edib.

Görüşdə Azərbaycan-ABŞ ikitərəfli münasibətlərinin müxtəlif istiqamətlərdə inkişafından danışıldı, ölkələrimiz arasında bir çox sahələrdə tərəfdaşlıq münasibətlərinin qurulmasından məmnunluq ifadə olundu. Zəngin tarixə malik olan enerji sahəsində əməkdaşlığın ABŞ-ın dəstəyi ilə daha da genişləndirilməsinin önəmi qeyd edildi. Beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizə, təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq məsələlərinə toxunularaq Azərbaycan hərbiçilərinin Əfqanıstandakı sülhməramlı missiyanın tərkibində uğurlu fəaliyyətinin əhəmiyyəti vurğulandı, ölkəmizdə gedən demokratik proseslər və bunun perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Söhbət zamanı, həmçinin regional vəziyyət, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizama salınması ilə bağlı məsələlər müzakirə edildi.

İkitərəfli münasibətlərin hazırkı vəziyyətinin təhlil olunduğu görüşdə əməkdaşlığımızın bundan sonra daha da möhkəmləndirilməsinin vacibliyi bildirildi.



BU SAYIMIZDA



Respublikamızda idmanın inkişafında xidmətlərinə görə universitetimizin professoru Kamal Kəbirlinskiyə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdünün verilməsi haqqında sənəd təqdim olunub.

20 YANVAR
FACİƏSİ
TARİXİMİZİN
QÜRUR
SƏHİFƏSİDİR 2



4-5

Qış semestr imtahanlarına start verilib

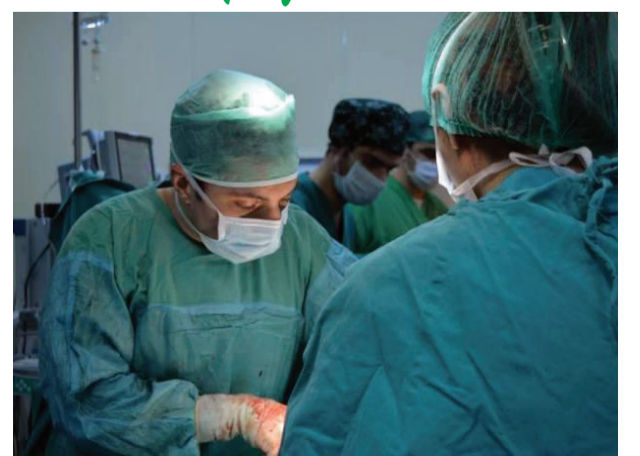
TİBB qəzeti



6

“Tibb qəzeti”nin
25 yaşı tamam olur

Tədris
Cərrahiyyə
Klinikasında
daha bir uğurlu
əməliyyat
keçirildi 3



20 YANVAR FACİƏSİ TARİXİMİZİN QÜRUR SƏHİFƏSİDİR



20 Yanvar faciəsindən 26 il keçir

Həmin gün quduz Sovet ordusu xalqımıza qarşı ağır cinayət törətmiş, dinc əhalini xəbərsiz-filansız qanına qəltan etmişdir. Görünməmiş bu kütləvi terror aktı nəticəsində yüzlərlə vətən övladı işgəncə və zülmələrə məruz qalmış, öz haqq işi uğrunda amansız surətdə qətlə yetirilmişdir. Erməni daşnaqlarının torpaqlarımıza olan iddialarını dəstəkləyən SSRİ rəhbərliyinin bu mövqeyinə etiraz əlaməti olaraq ayağa qalxmış əliyalın Azərbaycan xalqına bütün dünyanın gözü qarşısında divan tutuldu. Ancaq nə yazıqlar olsun ki, baş verən cinayət barədə dünyanın heç bir sivil dövləti səsinə belə çıxarmadı. Sanki bu fəryadı haqq-ədalətə söykənən dünya təşkilatları nə gördü, nə eşitdi. Və beləliklə, dünya millətləri içərisində hüququ tapdanan Azərbaycan adlı bir xalqın harayına sahib duran olmadı.

Bu hadisələr mahiyyət etibarilə Azərbaycan xalqının milli-azadlıq tarixinin qürur duyulması bir səhifəsidir. Çünki bir tərəfdə azadlıq üçün mübarizə aparan xalq, digər tərəfdə isə həmin azadlığın qəsdinə durmuş sovet imperiyası dayanırdı. 20 yanvar hadisələri iradənin silaha, inamın ölümə qalib gəldiyi məqam idi. Bu hadisələrdə 135 nəfər qətlə yetirildi, yüzlərlə insan yaralandı, Bakının küçələri, evləri, yoldan keçən maşınları atəşə tutuldu. Həmin vaxt qoşunun gəldiyi yerlərdə bu gəlişə etiraz olaraq müqavimət sipərləri quran insanlar arasında cəmi 43 nəfər həlak olmuşdu, qalan insanlar evində, həyatında, mənzilində qətlə yetirilmişdi.

Sovet imperiyasının Bakıya 50 min nəfərə yaxın qoşun kontingenti yeritməsinə baxmayaraq, bu ordu insanları yalnız qətl edə bildi, onları diz çökdürə bilmədi və bu mənada Azərbaycan xalqı şəhidlər verməsinə, minlərlə yaralıları olmasına, yüzlərlə insanların həbslərə düşməsinə baxmayaraq, sınımadı, mübarizəni davam etdirərək milli istiqlalını qazandı.

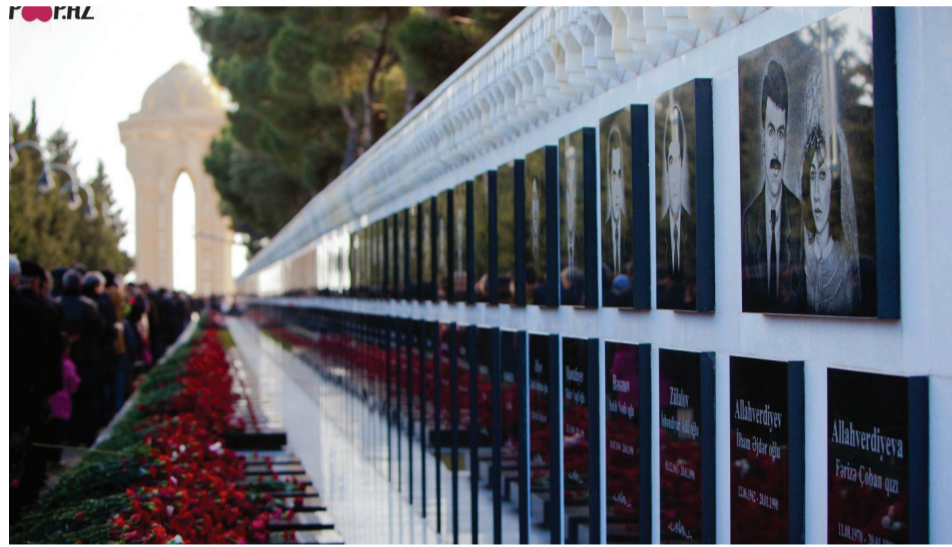
Dünya hələ də 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Azərbaycanda, onun paytaxtı Bakıda nələrin baş verdiyindən xeyli dərəcədə səthi informasiyaya ma-

1990-cı ilin 20 yanvar hadisələrinin növbəti ildönümü tamam olur. Həmin hadisələrdən ilbəlil uzaqlaşdıqca bu hadisələrin mahiyyəti, əzəməti və zərurəti özünü daha dolğun sübut edir.

likdir.

...Həmin gün Azərbaycanın o vaxtkı rəhbərliyinin istəyi və SSRİ rəhbərliyinin əmri ilə Azərbaycanda kommunist rejimini qoruyub-saxlamaq və milli azadlıq hərəkatını boğmaq məqsədilə Bakıya böyük bir ordu (rəsmi rəqəm 35 mini göstərilir) yeridilmişdi. SSRİ Müdafiə Nazirliyi, DİN və DTK-nın hazırlayıb həyata ke-

çünki onun Heydər Əliyev kimi güclü, böyük fenomen yiyəsi vardı. Düşmənlərimiz dərk etmədi ki, bu millət atası özü Moskvada ağır şəraitdə olmasına baxmayaraq baş vermiş qanlı faciənin ilk dəfə olaraq beynəlxalq kütləvi informasiya vasitələri ilə bütün dünyaya çatdıracaq. Düşmənlər bilməlidirlər ki, illər keçəcək, 20 Yanvar hadisələri öz siyasi-hüquqi qiymətini də



çirdiyi «Udar» adlı əməliyyatda əsas rolu xüsusi təyinatlı «ALFA» və SSRİ DTK-nın «A» təxribat qrupları oynayırdı. Sovet qoşunlarının təcavüzü nəticəsində Bakıda 134 mülki vətəndaş öldürülmüş, 600-dən çox adam yaralanmışdı. Öldürülənlər arasında beş millətin nümayəndələri, 20-dən çox qadın, uşaq var idi. «Qara Yanvar»ın indiyədək özündə saxladığı sirlər çoxdur. 100 cildlik istintaq materialının 69 cildi Bakıdan Moskvaya, keçmiş SSRİ Prokurorluğuna aparılıb və bir daha geri qaytarılmayıb. Azərbaycan xalqının məruz qaldığı bu təcavüz indiyədək bəşəriyyət əleyhinə cinayət kimi beynəlxalq müstəvidə layiq olduğu təsnifatı almayıb. Bu hadisələrə emosiya, kədər, yaxud mübarizlik səlnaməsi kimi pafoslu münasibətlə bərabər, bir qədər də soyuqqanlı olub, o hadisələrin gerçək mahiyyətini dünya birliyinin, çeşidli beynəlxalq təşkilatların önünə qoymaq barədə düşünməli, 20 Yanvara beynəlxalq-hüquqi qiymətin verilməsinə çalışmalıyıq.

Azərbaycan xalqı şəhidlərin xatirəsinə ehtiram olaraq 40 mərasiminə kimi bütün ölkəni siyasi məzmunlu tətillərə bürüdü, bu tətillər həm də qoşunların paytaxta girməsinə və bunun nəticələrinə etiraz idi. Həmin hadisələrdən aşağı-yuxarı iki il sonra Azərbaycan milli istiqlalını elan etdi.

Xalqımızın qan yaddaşına qanlı yanvar kimi həkk olunmuş 20 Yanvar hadisələrindən illər ötsə də, düşmənlərimiz onu da unutdu ki, Azərbaycan xalqını tankların BTR-lərin təkərləri altında əzməklə onu hələ diz çökdürə bilməyib.

məhz Böyük İnsanın yenidən hakimiyyətə gəlişi dövründə alacaq. Artıq 20 Yanvar şəhidləri xalqımızın qəhrəmanlıq rəmzinə çevrilib, and yerinə dönüb. Neçə-neçə məktəbə, küçəyə, uşaq baxçasına və digər ictimai yerlərə onların adı verilib. Adlarına şeirlər, poemalar həsr olunub, bir-birindən dəyərli əsərlər yazılıb, nəğmələr qoşulub, sənədli filmlər çəkilib, rəsm əsərləri yaradılıb. Bu dəyərli ədəbi-bədii, incəsənət əsərləri gələcək nəsilləri mübariz ruhda böyüməyə sövq edir, tarixin bu qanlı səhifəsini unutmamağa səsleyir.

Ölkəmizin bütün bölgələrində, o cümlədən hər bir idarə və məsisələrində olduğu kimi Azərbaycan Tibb Universiteti şəhərciyində də 20 Yanvar və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olmuş tələbələrimizin xatirəsinə abidə kompleksi ucaldılmışdır. Hər il Ümumxalq hüzn günündə universitetimizdə tədbirlər təşkil olunur, qanlı 20 Yanvar faciəsinin səbəbləri və mahiyyəti barədə söhbət açılır.

O vaxtdan bəri 20 Yanvarın doğurduğu hüzn və kədər, şərəf və qürur hissələri bizimlə yanaşı addımlamaqdadır. Zaman keçdikcə, şəhidliyin mənasını xalq daha dərinləndirir, bu qanlı cinayətlərin təşkilatçıları və iştirakçıları lənətlənir.

Bəli, o müdhiş gecədən 26 il ötür. Günahkarlar bu gün də cəzasız qalır. Tarix boyu öz istiqlaliyyəti və milli varlığı uğrunda mübarizə aparan xalqımız isə bu misli-bərabəri olmayan cinayət işini zamanın öz ixtiyarına buraxıb.

MƏNSUR



Ölkədə epidemioloji durum nəzarət altındadır

Tibbin bütün sahələrində olduğu kimi sanitariya-epidemioloji xidmətinin də fəaliyyətinin müxtəlif istiqamətləri üzrə davamlı inkişafına nail olunub.

Yoluxucu xəstəliklərlə mübarizə və onların profilaktikası beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq şəraitində həyata keçirilir. Bu istiqamətdə aparılan tədbirlərin nəticəsində bir çox ölkələrdə və regionda qeyd edilən epidemioloji gərginliyə baxmayaraq, respublikada epidemioloji sabitlik qorunub saxlanılıb.

Profilaktik və əksepidemik tədbirlərin səmərəli həyata keçirilməsi, müasir immunlaşdırma strategiyalarının tətbiqi və çevik epidemioloji nəzarət sisteminin təşkili nəticəsində bu gün difteriya, poliomielit, qızılca, məxmərək, göyöskürək xəstəliklərinin ölkədə müşahidə edilməməsi, görülmüş işlərin bariz nümunəsidir.

Poliomielit xəstəliyinin dünya miqyasında ləğvinin yekun mərhələsi kimi peyvənd təqviminə yeni inaktivləşdirilmiş poliomielit vaksininin əlavə edilməsi və 2016-cı ilin aprel ayında 3-valentli poliomielit peyvəndinin 2-valentli vaxsinnə əvəz edilməsinə hazırlıq işlərinin başa çatması önəmli hadisələrdən biridir.

Ölkədə həyata keçirilmiş genişmiqyaslı tibbi-profilaktika tədbirləri nəticəsində artıq 3 ildir ki, malyariyanın yerli yoluxması baş vermir ki, bu da səhiyyəimizin böyük

uğurudur.

Son illərdə epidemiya və pandemiyaların baş verməsi təhlükəsinin qarşısının alınması istiqamətində yoluxucu xəstəliklərin monitorinqi aktual məsələyə çevrilib.

Bu səbəbdən 2010-cu ildən tətbiqinə başlanılmış Yoluxucu Xəstəliklərin Elektron Müşahidə Sistemi daima yenilənir və təkmilləşdirilir. Bu sistem vasitəsi ilə ölkəmizdə qeyd alınan hər bir yoluxucu xəstəlik hadisəsi barədə onlayn rejimində məlumat almaq, operativ tədbirləri həyata keçirmək, epidemioloji vəziyyəti, hətta rayon səviyyəsində təhlil etmək imkanları mövcuddur. Qeyd etmək lazımdır ki, müvafiq məlumatların bir-başına Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına ötürülməsi təşkilat tərəfindən dəstəklənmiş və artıq mütəmadi olaraq bu proses həyata keçirilir.

Respublika əhalisinin sanitariya-epidemioloji sağlamlığının qorunması sahəsində təhlükəsiz ərzaq məhsulları və su ilə təchizatı müstəsna rol oynayır. Bu məqsədlə Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən alınan ən müasir laborator avadanlıq, kadrların yenidən hazırlanması hesabına mikrobioloji və toksikoloji müayinələrin beynəlxalq standartlar səviyyəsində aparılması təmin olunur.

Görüşdə ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə şöbə müdiri Nadir Zeynalov da iştirak edirdi.

Vaxtından əvvəl doğulan körpələrin yaşamaq ehtimalı artır

Yanvarın 1-dən Azərbaycanda yeni diridoğulma meyarlarının tətbiqinə başlanılıb. Bununla əlaqədar Səhiyyə Nazirliyinin İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzi (İSİM) mütəmadi olaraq diridoğulmanın beynəlxalq meyarlarına keçidlə əlaqədar ictimai maarifləndirmə işləri həyata keçirir.

Azərbaycan Tibb Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Bakı Qızlar Universiteti, 1 nömrəli Bakı Tibb Kolleci və 2 nömrəli Bakı Baza Tibb Kollecinə tələbə heyəti ilə İSİM-in həkim və kommunikasiya mütəxəssislərinin görüşləri keçirilib.

Reproduktiv yaşda olan qadınlar üçün keçirilən görüşlərdə ana və uşaqların sağlamlığının qorunması istiqamətində zəruri addımlara diqqət yetirilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycan Respublikasında yeni diridoğulma meyarlarının tətbiqinə başlanılması ölkədə çox az çəkili yenidoğulmuşların ya-

şamasına ümid verir.

Vurğulanıb ki, düzgün həyat tərzini keçirmək və zərərli vərdislərdən uzaq olmaq, erkən yaşda hamiləlikdən çəkinmək, hamiləliyin 3 aylığından etibarən mütəmadi həkim nəzarətində olmaq vaxtından əvvəl doğuşların qarşısının alınmasına kömək edir. İnteraktiv şəkildə qurulan təqdimatların sonunda mövzu ilə əlaqədar maarifləndirmə materialları paylanılıb.

Analoji maarifləndirmə tədbirləri 2016-cı ilin yanvar-fevral ayları üçün nəzərdə tutulub. Tədbirlər "Ana və uşaqların sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına dair 2014-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın həyata keçirilməsi üzrə Səhiyyə Nazirliyinin Tədbirlər Planına və Səhiyyə Nazirliyi ilə BMT-nin Uşaq Fondunun (UNICEF) Azərbaycan nümayəndəliyi arasında imzalanmış birgə Fəaliyyət Planına müvafiq olaraq həyata keçirilir.

Tədris Cərrahiyyə Klinikasında daha bir uğurlu əməliyyat keçirildi

ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasında hələ ana bətnində gastroşizis patologiyası aşkar edilən körpə doğulan kimi əməliyyat olundu.



Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU) Tədris Cərrahiyyə Klinikasında hələ ana bətnində gastroşizis patologiyası aşkar edilən körpə qeysəriyyə üsulu ilə doğulub. Dünyaya gələn kimi körpənin bağırsağında əməliyyat aparılıb.

ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasının mama-ginekologiya şöbəsinin müdiri Turab Canbaxışovun sözlərinə görə, xəstə hamiləliyin ilk günündən sözügedən klinikada müayinə olunub. Hamiləliyin 8-ci həftəliyində ultrasəs müayinəsi (USM) zamanı qadında dö-lün ürək döyüntüsü normal izlənilib və o, müəyyən analizlər verib: "Daha sonra qadın bütün hamilələr kimi hər ay ardıcıl olaraq müayinələrə çağırılıb. Növbəti ay baş tutan müayinə zamanı (hamiləliyin 12-ci həftəsində) belə bir patologiya aşkar edilib: ana bətnindəki körpənin bütün nazik bağırsağı və yoğun bağırsağın bir hissəsi vücutdan kənara çıxıb. Bu patologiyanın adı gastroşizisdir. Yəni, uşağın bağırsağı bədənindən çöldə, qarının üstündədir. Adətən bağırsağın çöhdənmə hərəkəti hamiləliyin 10-11-ci

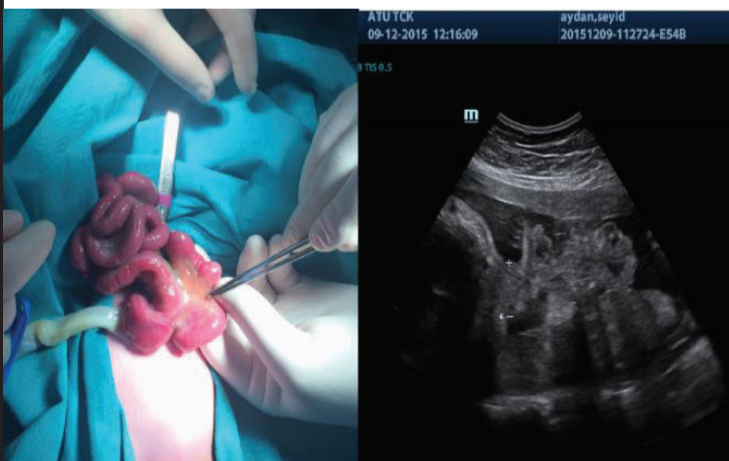
yaşda baş verən, bağırsağa heç bir zərər gətirməsin. Bu prosedur ilk olaraq yerli keyitmə vasitəsilə, digər 3 prosedur isə xəstəni ümumi yatızdırmaqla 30-35 dəqiqə müddətində icra olundu". Həkim bildirib ki, bu, olduqca riskli bir prosedurdur, çünki, ana bətninə qarın nahiyəsindən girilir: "Ana bətninə bir iynə ilə müdaxilə edirik və bu müdaxilə çox vaxt erkən doğuşa səbəb olur. Amma bütün bu təhlükələrdən uğurla keçdik. Hamiləliyin 37-ci həftəsi tamamlandıqdan sonra qadının sancıları başlayıb. Qeysəriyyə əməliyyat hazırlığında 26 nəfərə yaxın tibbi personal iştirak etdi. Xəstə gecə saat 1-də əməliyyata alındı və əməliyyat 5-də tamamlandı. Əməliyyatxanada ana



bətnindən azad edilən körpə 1-2 saat özünə gəldikdən sonra uşaq cərrahlarının öhdəsinə verildi".

ATU-nun uşaq cərrahiyyəsi şöbəsinin müdiri Ramiz Poluxovun sözlərinə görə, gastroşizis qarın ön divarının inkişaf qüsurdur və yaranma səbəbi qarın divarının qidalanmasının pozulmasıdır: "Belə qüsurların, patologiyaların aşkarlanması üçün Azərbaycanda xəstəyə tam yardım göstərməsi mümkün olan klinikalardan biri də bizim Tədris Cərrahiyyə Klinikasıdır ki, burada həm mama-ginekoloji, həm cərrahi, həm də neonatoloji xidmət göstərilir. İlk olaraq xəstə təbii ki, bizim ginekoloqlara müraciət edib, müayinələr zamanı Turab doktor bu xəstədə gastroşizisin olduğunu müəyyənləşdirdi. Biz məsləhətləşdik və doğuşa qədər aparılmalı olan bütün manipulyasiyalar ginekoloqlarımız tərəfindən müvəffəqiyyətlə həyata keçirildi. Belə uşaqlar mütləq qeysəriyyə üsulu ilə doğulmalıdırlar".

R.Poluxovun bildirdiyinə görə, ana bətnində əməliyyat olunan uşaqda gastroşizisin ağır for-



maları olub (ən böyük deffekt 4 sm sayılır) və doğulan kimi körpəyə neonatoloqlar tərəfindən yardım göstərilir: "Bütün çöldə olan orqanlar steril pilyonkaya bükülüb və uşağın əməliyyat üçün hazırlanması gözlənilir. Burada əsas məqsəd o idi ki, orqanlar yerinə qaytarılsın, deffekt bərpa olunsun. Körpə üzərində əməliyyat uğurla keçirilib, heç bir fəsad baş verməyib".

Hazırda ATU-nun həkim briqadasının nəzarətində olan bu körpə tam sağlamdır. Uşağın qidalanması da tez bir zamanda bərpa olunub.

Ötən il dekabrın 29-dan etibarən Azərbaycan Tibb Universitetində qış semestr imtahanlarına start verilib. Şənbə və bazar günü istisna olmaqla hər gün imtahan zallarında tələbələr imtahan verirlər. İmtahan vermək üçün gözləyən tələbələrin üzündə isə bir nigarançılıq hiss olunur. Bu da təbiidir. Fikirləşirlər ki, görəsən, imtahan zamanı bildikləri sual düşəcəkmə? Yaxud bilmədikləri sual çoxmu olacaq?

Hər il olduğu kimi, bu il də ənənəyə uyğun olaraq imtahanın gedişi ilə bağlı "Təbib" qəzeti üçün reportaj hazırlamağa qərar verdik.

Tələbə, müəllim, nəzarətçilərlə görüşüb, onların imtahanın gedişi ilə bağlı fikirlərini bölüşdük. Elə ilk görüşümüz də imtandan yenəcə çıxmış Türkiyə vətəndaşı, II MPF-nin IV kurs tələbəsi Həzni Çingizlə oldu. Əhvalı yaxşı görünürdü. Deyəsən imtandan müvəffəqiyyət qazanmışdı. Zəndimizdə yanılmamışdıq. Həzni bəylə söhbətimiz zamanı məlum oldu ki, o, haqiqətən də yoluxucu xəstəliklər fənnindən imtahanı uğurla verə bilib. İndiyədək verdiyi imtahanlarda heç bir süni maneənin olmadığını bildirən tələbə müəllimlərindən razı qaldığını da dilə gətirdi.

Türkiyə vətəndaşı Ələddin Başak isə universitetin I MPF-nə yeni tədris ilində qəbul olanlardandır. Əvvəl gələndə bir az darıxdığını desə də, hazırda mühitə əməlli-başlı öyrəşib. Sanki Azərbaycanda anadan olduğunu deyir. Elə tibb universitetinə qəbul olmasından da çox razıdır. Özünə dostlar da tapıb. Dostlarından və müəllimlərdən razıdır. O da heç bir subyektiv müdaxilə olmadan imtandan maksimum bal toplaya bilib.

"Bu semestr 22 ölkədən 664 tələbə imtahan verir"

İldən-ilə əcnəbi tələbələrin universitetə marağının artmasını nəzərə alıb, Xarici tələbələrlə iş üzrə dekan müavini Niyazi Hacızadənin də fikirlərini öyrəndik:

– Universitetimizdə bu semestr 22 ölkədən 664 tələbə imtahan verir. Onlar özlərini olduqca nizam-intizamlı aparır, əksəriyyəti bu vaxtadək müvəffəqiyyətlə imtahan veriblər. Sevindirici haldır ki, universitetimizin beynəlxalq aləmdə nüfuzu ildən-ilə çoxalır. Getdikcə yeni ölkələrdən müraciətlər edirlər. Bu tədris ilində siyahımıza yeni olaraq Nigeriya və Liviya kimi ölkələrin adları daxil olub. Xarici tələbələrlə iş üzrə dekan, dosent İsmayıl Əfəndiyevin Hindistanda, İordaniyada, o cümlədən bir sıra Avropa və ərəb ölkələrində universitetimizlə

şü mənimsəyirlər. Savadlı mütəxəssis hazırladığına görə hər il universitetimizə qəbul olan tələbələrin sayı artır.

"İmtahanları heç bir kənar müdaxilə olmadan verdim"

bağlı apardığı təbliğat kampaniyasının müsbət nəticəsi oldu. Yəni tələbələrin sayı ötən illərə nisbətən bu il daha



çoxdur və hesab edirik ki, ildən-illə onların sayı daha

imtahanı verərək zaldan çıxan digər bir tələbəyə ya-



da artacaq. Dekanlığ universiteti bitirən əcnəbi tələbələri də yaddan çıxarmır. Onlarla daim əlaqə saxlayır. Qeyd edim ki, ötən il universitetimizi bitirən 149 məzunun 118-i öz ölkələrində imtahan verərək ATU-nun diplomlarını tanıdıblar. Bu da olduqca

xınlaşıraq. Özünü təqdim edir. **I MPF-nin I kurs tələbəsi Aida Köçərli:**

– İndiyədək iki imtahan vermişəm. Doğrudur, özümə güvənsəm də, hər ikisində həyəcanlı idim. Hazırladığım üçün hər ikisindən də maksimum bal toplaya bil-



sevindirici haldır və diplomlarımızın xaricdə tanınması sübut edir ki, universitetimizdə tədrisin keyfiyyəti yüksək səviyyədədir. Tələbələr praktik və nəzəri cəhətdən bilik-bacarıqları yax-



dim. İmtahanların gedişindən razıyam. Heç bir narazılığım yoxdur.

II MPF-nin I kurs tələbəsi İsmayıl Hacıyev:
– "Anatomiya I"-dən imtahan verərək 45 bal topladım. Bunu yaxşı göstərici



hesab edirəm. İmtahan rahat keçdi. İndən sonra 4 imtahan verəcəyəm. Yaxşı hazırladığım üçün nəticələr əldə etdim. Gərək o biri imtahanlara da yaxşı hazırlaşam ki, problem olmasın.

II MPF-nin I kurs tələbəsi Fidan Bəylərova da imtahanı yeni verən tələbələrdəndir. Ən çətin imtahanlardan biri hesab olunan "Anatomiya I" dən uğur qazanıb: "Çox həyəcanlıydım. Bu imta-

Qış semestr

II MPF-nin III kurs tələbəsi Özcan Qızıldərə (Türkiyə vətəndaşı):

– Verdiyim imtahan immunologiya fənnindən idi. Universitetdə imtahanların götürülməsi Türkiyə sistemi ilə eyniyyət təşkil etdiyindən problemlə qarşılaşmadım. İmtahana yaxşı hazırlaşmışdım. Adətən mən imtahanlara yaxşı hazırlaşırım ki, uğur qazana bilim. Hesab edirəm ki, gələcəkdə verəcəyim im-

han biz tələbələr arasında çətin imtahan hesab olunur. Amma müvəffəqiyyət qazandım–47 bal topladım. Sevinirəm"–deyərək sevincini bizimlə bölüşdü və biz də öz növbəmizdə onu müvəffəqiyyət qazanması münasibəti ilə təbrik etdik.

II MPF-nin I kurs tələbəsi Sənan Camalov da 27 balla müvəffəqiyyət qazandığını dedi. İnanır ki, o biri fənlərdən də uğur qazana-



caq. İmtahanın obyektiv və



tahanlardan da uğur qazanaçağam.

"Çox həyəcanlıydım... sevinirəm"



heç bir müdaxilə olmadan keçdiyini qeyd etdi.

Bu tədris ilində universitetin tələbə statusunu qazanan Türkiyə vətəndaşı Eslin Yıldırım isə 34 bal toplayıb. Bu universiteti seçdiyindən peşman deyil.

Əczaçılıq fakültəsinin II kurs tələbəsi Ümid Abdülhüseynov da uğur qazanıb. Onlar da imtahanın gedişindən məmnundurlar.

İmtahanın gedişi ilə bağlı zallarda olduq. Virtual Test Mərkəzinin direktoru Şahin Bayramovla görüşdük:

“Tələb nədirsə, onu qarşılamağa çalışırıq”

– İmtahan ötən il dekabrın 29-da başlayıb və bu ilin fevralın 1-dək davam edəcək. Ötən ildən fərqli olaraq, bu il həftənin şənbə və bazar günlərindən başqa hər gün imtahan olacaq. İndiyədək haradasa 10 minə yaxın tələbə imtahanda iştirak edib (bu məlumat yanvarın 7-də alınıb-red.). İmtahan zamanı bu vaxtadək



– Heç indiyədək imtahandan 17-dən az bal toplayan tələbələr olubmu?

– Bəli, var. İndiyədək 50-yə yaxın tələbə 17-dən az bal toplayıb.

– Bəs müvəffəqiyyət qazanmayan tələbələrin gələcək taleyi necə olur? Onlar növbəti imtahana buraxılırmı? Ümumiyyətlə, mexanizm necədir?

– “Kredit sisteminin” əsasnaməsinə görə, imtahandan uğur qazanma-

“Anatomiya II”-yə girmədən imtahanlarını Yay Məktəbində verə bilirlər. Bu, artıq onun istəyindən asılıdır.

Amma lazımdır ki, nəzərdə tutulmuş vaxtda, yəni 6 ildə bütün borcları verib qurtarsın.

Şahin müəllimdən həmçinin əcnəbi tələbələrin imtahanları necə verməsinə aydınlıq gətirməsini xahiş etdik: “Biz bu sistemə yeni başladığımız ili əcnəbi tələbələr ya adətən az bal toplayır, ya da kütləvi şəkildə kəsildilər. Bu sistem yerinə oturdudan sonra onlarda kəsilmə ilə bağlı kəskin azalmalar müşahidə olunmağa başladı. Çünki tələbələr gördülər ki, imtahan götürülən zaman heç bir subyektiv müdaxilə mümkün deyil. Hazırda əcnəbi tələbələrin qazandığı uğurlarla bizim tələbələrin

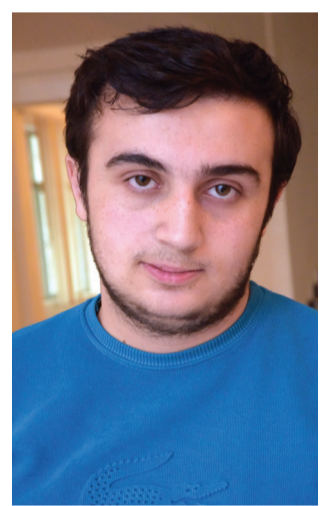
“Hansısa qeyri-adi hadisə qeydə alınmayıb”

Zallarda imtahanın gedişini izləyən bir neçə nəzarətçi ilə də görüşdük. Onlardan Günel Əliyeva və Səbinə Əliyeva imtahanların normal keçdiyini və hər hansı qeyri-adi hadisənin qeydə alınmadığını bildirdi.

Nəzarətçi Nəsimi Vahabov da imtahanın getdiyi müddət ərzində hər hansı xoşagəlməzliklə üzləşmədiyini bildirdi. Amma bir nəfərin tələbə biletini yadından çıxarıb evdə qoyduğunu və bu səbəbdən onun müvəqqəti imtahandan uzaqlaşdırıldığını, şəxsiyyəti dəqiqləşdikdən sonra yenidən imtahana buraxıldığını bildirdilər.

Qeyd edək ki, imtahanın obyekt-

imtahanlarına start verilib



hansısa qeyri-adi bir hadisə qeydə alınmayıb. Özünüz gördüyünüz kimi, tələbələrdən imtahanlar heç bir subyektiv müdaxilə olmadan, zallarda kompyuter vasitəsi ilə götürülür. Bu günkü tələb nədirsə, biz onu qarşılamağa çalışırıq. Tələbənin qış sessiyası dövründə gündəlik və imtahan zamanı topladığı ballar hesablanır, əgər balların cəmi 51-dən yuxarı olarsa, tələbə uğur qazanmış hesab olunur. Mərkəzə tələbələrin gündəlik balları barədə məlumat daxil olmadı-

yan tələbələr kəsildiyi fənni yenidən keçməli və yenidən imtahanlara qatılmalıdır.

Amma tələbələrin növbəti imtahana qatılmaları tələbənin kəsildiyi fənnin statusundan asılıdır. Statusuna görə isə fənlər 3 qismə bölünür.

- məcburi və ardıcıl fənlərə,
- məcburi fənlərə,
- seçim fənlərinə;

Məsələn, “Anatomiya I” məcburi və ardıcıl fənn hesab olunur. Əgər tələbə bu fəndən kəsilsə, o, “Anato-

uğurları arasında elə bir fərq yoxdur. Təbii, aralarında kəsilənlər də var. Amma onlar artıq yaxşı bilirlər ki, oxumaq, hazırlaşmaq, çalışmaq lazımdır”.

Ş.Bayramov imtahanın gedişi ilə bağlı texniki cəhətdən hazırlıq məsələsinə də aydınlıq gətirdi: “Texniki cəhətdən etibarlı bir sistem qura bilmişik. Bir məqamı qeyd etmək istədim: İmtahana başladığımız ilk gün, yəni dekabrın 29-da səhər tezdən elektrik enerjisi kəsilmişdi.

ativ və şəffaf keçirilməsi universitet rəhbərliyinin daim nəzarəti altındadır. Rektor əvəzi, tədris işləri üzrə prorektor, professor Sabir Əliyev mütəmadi olaraq imtahanın gedişi ilə maraqlanır və imtahan zallarında olur. Texniki cəhətdən təminatə zərurət yaranarsa, lazımı göstərişlərini verir və tələbələrin imtahanın gedişi ilə bağlı fikirlərini dinləyir.

Hər halda, həmin gün tələbə sevinclə əvəz edən tələbələrlə görüşdük. Onları qazandıqları uğura görə təbrik etdik. İmtahana hazırlaşan



ğından biz yalnız imtahan zamanı 17 baldan az toplayan tələbələrin uğur qazanmadığını müəyyən edə bilirik. Yəni ancaq onu bilirəm ki, 17-dən az bal toplayan tələbələr imtahandan kəsilib. Çünki tələbə 17 baldan az toplayıb, gündəlik baldan 50 bal toplasa belə, gündəlik balla imtahan balı toplanmır və hesab olunur ki, tələbə müvəffəqiyyət qazanmayıb.

miya II”ni başlama bilməz.

Tutaq ki, tarix fənni məcburi fənn hesab olunur. Fəlsəfə-iqtisadiyyat isə seçim fənləridir. Məsələn, tələbə əgər fəlsəfədən imtahan verib kəsilsə, növbəti dəfə o, imtahan vermək üçün iqtisadiyyat fənnini seçə bilər.

Tələbənin həmçinin belə bir ixtiyarı da var ki, “Anatomiya I” və

Amma bizdə heç bir problem olmadı. Enerji kəsilmə kimi generatorlar işə düşdü və tələbələr normal şəkildə imtahan verdilər. Tələbələr heç enerjinin kəsilməsini belə hiss etmədilər. Hazırda kompyuterlərimiz hamısı saz vəziyyətdədir. Hansısa avadanlıq lazımı olanda rəhbərlik anındaca yardım edir.

tələbələrə nailiyyətlər diləyərək imtahan auditoriyasından xoş təəssüratla ayrıldılar.

**Qabil ABDULLAYEV,
A.KAMRANOĞLU**

Fotolar Cənnətəli Çingizindir

“Tibb qəzeti”nin 25 yaşı tamam olur

Səhiyyə Nazirliyinin mətbu orqanı olan “Tibb qəzeti” 25 illiyini qeyd edir. 1991-ci ilin yanvar ayının 5-dən çap olunan, əvvəllər “Şəfqət” adı ilə dərc edilən qəzet 2007-ci ildən yeni adla işıq üzünə görünür.

əczaçılıq xəbərləri, jurnal list araşdırmaları, maraqlı şəxsiyyətlərlə müsahibələr də yer alır.

Səhiyyə müəssisələrində vakant yerlər haqqında elanlar da yalnız bu ixtisaslaşmış nəşrdə dərc olunur.

TİBB qəzeti



Qəzetin səhifələrində səhiyyə sahəsində və müvafiq qanunvericilikdə olan yeniliklər, səhiyyənin təşkili qaydalarında tətbiq olunan dəyişikliklər öz əksini tapır, həmçinin dünyada və Azərbaycanda tibb elminin nailiyyətləri haqqında məlumatlar verilir.

Mətbu orqanında, eyni zamanda, səhiyyə sahəsində qurulan beynəlxalq əlaqələr, Azərbaycanda yeni tətbiq olunan müalicə metodları və nadir əməliyyatlar haqqında məlumatlar,

“Tibb qəzeti” ayda bir dəfə, 21 min 900 nüsxə tirajla nəşr edilir. Mətbu orqanı Azərbaycanın bütün şəhər və rayonlarına, hətta ucqar kəndlərdə fəaliyyət göstərən dövlət tibb müəssisələrinə və bir çox apteklərə çatdırılır.

İndi qəzet oxuculara daha yaxın olub. Qəzetin www.tibbqazeti.az ünvanında yerləşən saytında materialların elektron versiyası ilə də tanış olmaq mümkündür. İl ərzində sayta 120 mindən artıq baxış qeydə alınır.

Uşaqların sayı orqanizmin qocalması prosesini yavaşdır

Saymon Freyzer Universitetinin (Kanada)



tədqiqatçıları hesab edirlər ki, dünyaya gətirilən uşaqların sayı qadın orqanizminin qocalması sürətinə təsir edir.

AZƏRTAC “Rossiyskaya qazeta” saytına istinadla xəbər verir ki, çoxlu uşağı olan qadınların telomerləri daha uzundur.

Telomerlər DNT-ni zədələrdən qoruyan xromosom uclarıdır. Qadın yaşa dolduqca, onlar yığılır.

Alimlər Qvatemalada apardıqları 13 illik tədqiqat zamanı iki qonşu kənd icmasının 75 qadınının dünyaya gətirdiyi uşaqların sayı ilə həmin qadınların telomerlərinin uzunluğunu tutuşdurublar.

Tədqiqatçıların sözlərinə görə, uşaqların sayının çox olması bioloji qocalma prosesinin sürətləndirməsi barədə populyar nəzəriyyəni alt-üst edir.

Uşaqları çox olan qadınlarda telomerlərin daha ləng yığılması, çox güman, hamiləlik dövründə ifraz olunan estrogen (estradiol) hormonunun xeyli çoxalması ilə bağlıdır. Estrogen hüceyrələri telomerlərin yığılmasını yavaşdan güclü antioksidantdır.

Bundan əlavə, alimlər tədqiqat iştirakçılarının əhatə olunduğu sosial mühitin müsbət təsirini də istisna etməyiblər.

Bundan əlavə, internet fanatları başqa adamlarla nadir hallarda canlı ünsiyyət qurur və deməli, özlərini mikrobların təsirindən qoruyurlar. Belə təcrübə də immuniteti sarsıdır.

Əlavə etmək olar ki, internetdən asılı istifadəçilər doyunca yatmır, daha çox siqaret çəkir, spirtli içki içir, idmanla məşğul olurlar.

Alimlər xəbər verirlər ki, tədqiqat iştirakçılarının çoxu internetdən orta hesabla gündə altı saat istifadə edib.

Nəsibə Hüseynova -90

Bu günlərdə, görkəmli Azərbaycan pediatri, tibb elmləri doktoru, professor Nəsibə Ağa İsmayıl qızı Hüseynovanın 90-illik yubileyidir.

Professor Nəsibə Hüseynova 1926-cı il yanvar ayının 25-də Bakı şəhərində Azərbaycan dili müəllimləri Ağa İsmayıl və Həvva Hüseynovların ailəsində dünyaya gəlmişdir.

1948-ci ildə Moskva şəhərinin N. İ. Piroqov adına Tibb İnstitutunu bitirmişdir. Həmin ildən Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun uşaq xəstəliklərinin propedeutikası kafedrasının kliniki ordinatoru vəzifəsində çalışmışdır. 1950-1951-ci illərdə Laçın şəhərindəki qadın və uşaq məsləhətxanasının müdiri, 1951-1954-cü illərdə SSRİ-in Tibb Elmləri Akademiyasının Pediatriya İnstitutunda aspirant olmuş, namizədlik dissertasiyasını müdafiə etmişdir.

1955-1959-cu illərdə Ana və Uşaqların Mühafizəsi Elmi-Tədqiqat İnstitutunda baş elmi işçi, şöbə müdiri işləmişdir. 1959-cu ildən ATİ-nun hospital pediatriya kafedrasının dosentidir.

1959-1961-ci illərdə SSRİ dövləti tərəfindən İraqa ezam olunmuş və orada müharibə şəraitində səhiyyə müşaviri işləmişdir. Bu şərəfli həkim işinə görə N. Hüseynova İraq hökuməti və Azərbaycan SSR-nin

Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən dafələrlə Fəxri fərmanla təltif olunmuşdur.

N.Hüseynova 1969-cu ildən doktorluq dissertasiyasını müdafiə edərək hospital pediatriya kafedrasının professor vəzifəsinə keçmişdir. 1970-1992-ci illərdə ATİ-nun müalicə-profilaktika fakültəsinin uşaq xəstəlikləri kafedrasının müdiri olmuşdur, 1992-ci ildən hal-hazırda həmin kafedranın professor vəzifəsində çalışır.

1971-1976-cı illərdə Bakı şəhərində baş pediatr, 1970-1991-ci illərdə Səhiyyə Nazirliyinin IV Baş İdarəsinin baş pediatru olmuşdur. 1976-cı ildən hal-hazırda qədr Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin baş uşaq gastroenteroloqudur.

1982-ci ildə professor N.Hüseynova 17 saylı uşaq şəhər poliklinikasının bazasında respublika uşaq gastroenteroloji mərkəzinin yaradıcısı olmuş və uzun illər bu mərkəzdə elmi rəhbər kimi işləyərək, Azərbaycanın bütün regionlarından mədə-bağırsaq problemi uşaqlara yardım etmişdir.

Professor Nəsibə Hüseynova əsasən, uşaqların qidalanması problemlərinə dair tədqiqatlar aparmışdır, elmi rəhbər kimi 6 tibb elmləri namizədi hazırlamışdır, 300-dən artıq elmi məqalənin və metodiki tövsiyələrin müəllifidir, 2013-cü ildə “Uşaq gastroenterologiya” dərslisi, 2014-cü ildə isə “Pediatri-



yada dietoterapiya” dərs vəsaitini buraxmışdır.

Professor Nəsibə Hüseynova 1984-cü ildə “Səhiyyə əlaçısı” nişanı ilə, 1986-cı ildə “Əmək Veteranı” medalı, 1990-cı ildə isə Azərbaycanın Əməkdar Həkimisi fəxri adı ilə təltif olunmuşdur.

20 sentyabr 2010-cu il tarixində Azərbaycanda tibb təhsilinin və elminin inkişafındakı xidmətlərinə görə Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilmişdir.

Azərbaycan Tibb Universitetinin rəhbərliyi professor Nəsibə Hüseynovanı 90 illik yubileyi münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edir, ona uzun ömür, can sağlığı və uzun müddətli aktiv həyat arzulayır.

**ATU-nun REKTORLUĞU
VƏ HƏMKARLAR İTTİFAQI
KOMİTƏSİ**

Çingiz Rəhimov -60

ATU-nun ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının müdiri, tibb elmləri doktoru, professor Çingiz Rəhim oğlu Rəhimov ömrünün 60-cı ilinə qədəm qoyur.

Professor Ç.Rəhimov 1956-cı il yanvar ayının 6-da Bakı şəhərində həkim ailəsində anadan olub. Atası akademik Rəhim Rəhimov Azərbaycan səhiyyəsinin tanınmış simalarından, həmçinin dünyanın bir çox ölkələrində elmi əsərləri ilə tanınan ziyalılarımızdandır. Anası Şükufə xanım Elmi Tədqiqat Göz Xəstəlikləri İnstitutunun aparıcı mütəxəssislərindən biri olmuşdur. Professor Çingiz Rəhimov belə bir ailədə böyüməklə həm tələbəlik illərində, həm də universitetdən sonrakı dövrdə praktiki fəaliyyətlə yanaşı elmə böyük həvəs göstərmişdir. Elə bu həvəslə də təyinatı üzrə Naxçıvan şəhərində cərrah stomatoloq işləyən Çingiz müəllim elmi fəaliyyət üçün o dövrdə dünyanın aparıcı onkoloji elmi mərkəzlərindən hesab olunan Ümumittifaq Onkoloji Elmi Mərkəzinin baş-boyun şişləri ixtisası üzrə aspiranturasına daxil olmuşdur. Aspiranturayı 1984-cü ildə müvəffəqiyyətlə bitirərək dissertasiya müdafiə etmiş və tibb elmləri namizədi alimlik dərəcəsinə almışdır. Çingiz müəllim özünə qarşı çox tələbkar və daim öz üzərində çalışan bir mütəxəssisdur. Bu məqsədlə də o, elmi

fəaliyyətini davam etdirmiş və 1992-ci ildə Moskva şəhərində doktorluq dissertasiyasını müdafiə etmiş və tibb elmləri doktoru alimlik dərəcəsinə almışdır.

Ölkəmizin müstəqilliyinin ilk illərində Çingiz müəllim Vətəni, xalqını sevən bir vətənpərvər kimi öz elmi-ictimai-pedaqoji fəaliyyətini müstəqil, doğma Azərbaycanla bağlamış, ATU-nun ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasında professor olaraq çalışmağa bağlamışdır. Bu illər ərzində professor Çingiz Rəhimov Azərbaycan səhiyyəsi, eləcə də ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi üzrə bir çox yeniliklərə imza atmışdır. Dəfələrlə dünyanın bir çox ölkələrində mötəbər konfranslarda Azərbaycanı layiqincə təmsil etmişdir. Qeyd edə bilirik ki, Azərbaycan ağız və üz-çənə cərrahiyyəsinin bugünkü dinamik inkişafı, beynəlxalq səviyyəyə uyğun olması məhz Çingiz müəllimin böyük əməyi, gənc kadrların yetişdirilməsində sərf etdiyi təmənnsiz zəhmətin hesabına olmuşdur. Çingiz müəllimin rəhbərliyi altında 10 elmlər namizədi dərəcəsi müdafiə edilmişdir. Hal hazırda da onun rəhbərliyi ilə kafedrada 5 tibb üzrə fəlsəfə doktoru və 1 tibb elmlər doktoru işi yerinə yetirilməkdədir. Çingiz müəllimi kollektivə, tələbələrə, yetirmələrinə sevdiren ən əsas xüsusiyyətlərindən biri də tələbkarlığı ilə yanaşı sadəliyi, gülərüzlüyü və



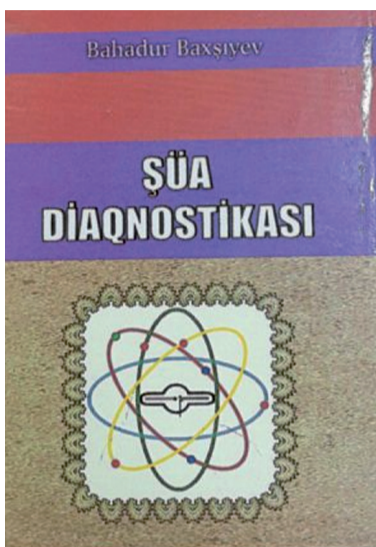
yüksək mədəni keyfiyyətlərə malik olmasıdır. Kollektivə rəhbərlik etdiyi müddətdə hər kəs Çingiz müəllimi özünə yaxın məsləhətçi və dost qəbul etmişdir. Elə bu səbəbdən də Çingiz müəllim çox nadir hallarda öz otağında tək olur və əksər vaxtlarda onu kafedranın əməkdaşları əhatə edir. Bu da səmimiyyətin yüksək göstəricisidir.

Anadan olmasının 60 illiyi münasibəti ilə sevimli və hörmətli Çingiz müəllimimizi səmimi qəlbədən təbrik edir, ona həmişə gümrəh və cavan görünməyi, cansağlığı, yeni-yeni uğurlara imza atmağı arzulayırıq.

Məhəmməd DAVUDOV,
Tədris Cərrahiyyə Klinikasının ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi şöbəsinin müdiri, kafedranın assistenti, t.ü.f.d.

Şüa diaqnostika və şüa terapiya elmi daim inkişaf etməkdə və yenilənməkdədir. Dünyada bu elmin hər bir yeniliyini, nailiyyətini mənimsəmək, bu bilikləri tələbələrə çatdırmaq üçün dərslərlərin yazılması üçün ən vacib məsələlərdən biridir.

Baxşiyev B. Ə: "Şüa diaqnostikasi" Elmi redaktor: AMEA-nın həqiqi üzvü, a.e.x, professor R. Rəhimov; Rəyçilər: a.e.x, professor Ə. Əkbərbəyov, a.e.x, professor A. Axundbəyli, professor a.e.x, H. Sultanov; (dərslük) Bakı – "Müəllim" nəşriyyatı, 2012.- 716 səh.



Şüa diaqnostikasi və şüa terapiyası müasir dövrdə fundamental elm kimi təbabətdə və tibb təhsilində mühüm yer tutur. Bu dərslük müasir elmin və tibb praktikasının nailiyyətləri nəzərə alınaraq hazırkı tədris proqramına uyğun mövzular üzrə yazılmış, Tibb Universitetinin tələbələri və həkimlər üçün bir vəsait kimi Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmişdir.

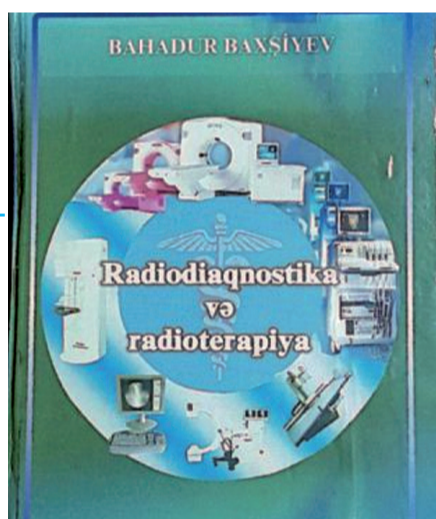
Dərslükdə Rentgenoloji elmin tarixindən Rentgen və Radioloji şüaların xassələrindən, təbabətdə, müasir dövrdə tətbiq olunan USM, KT, MRT, PET, Termografiya, Radiodiaqnostika və s kimi metodların tətbiqindən və insan orqanizmində mövcud olan patoloji proseslərin şüa diaqnostikasından bəhs edilir. Dərslükdə bütün şüa diaqnostik metodların xarakteristikası, onların təsvirlərinin alınma prinsipləri göstərilmişdir. Hər bir fəsildə xəstəliklərin

aşkar edilməsində tətbiq olunan müayinə metodikasına göstərişlər və əks göstərişlər ətrafı əks olunmuşdur.

Əvvəlki dərslüklərdən fərqli olaraq bu dərslükdə müasir dövrdə tətbiq olunan yeni metodların – Pozitron Emission Tomografiya, Densitometriya, Rəqəmsal Radiodiaqnostika mürəkkəb patoloji proseslərin diaqnozunun qoyulmasında mühüm rol oynadığı göstərilmişdir. Kitabda çoxlu miqdarda Rəngli Skennoqramlar, Sonoqramlar, Termogramlar, Sintoqramlar, Doploqramlar və sxemlər verilmişdir. Bu işə verilən məlumatı yaxşı anlamaq, mənimsəmək və müxtəlif xəstəliklərin diaqnostikasına aid təsəvvürü daha da genişləndirmək üçün şərait yaradır və Ali Təhsil alan tələbələrin Şüa diaqnostikasi fənninin öyrənilməsində önəmli yer tutacağına əsas verir.

Kitabdan təkəcə Ali Tibb Təhsili alan tələbələr deyil, həm də Ali Tibb Təhsili əsasında Rezidenturaya qəbul olunmuş məzunlar, müxtəlif klinikalarda çalışan həkimlər də istifadə edə bilərlər.

Baxşiyev B. Ə: "Radiodiaqnostika və Radioterapiya" Elmi redaktor: AMEA-nın həqiqi üzvü, a.e.x, professor R. Rəhimov; Rəyçilər: professor Ə. Əkbərbəyov, professor A. Axundbəyli, professor H. Sultanov; (dərslük) Bakı – "Adiloğlu" nəşriyyatı, 2004.- 1056 səh.



Son illərdə təbabətdə xəstəliklərin vaxtında aşkar edilməsində çox üstünlüklər tətbiq edilən rentgenoloji müayinələrlə yanaşı yeni şüa diaqnostik metodlarından (KT, MRT, PET, USM, və s.) geniş istifadə edilməsi bu fənnin tədrisə aid proqramında geniş dəyişikliyə səbəb olmuşdur.

Əvvəllər "Rentgenologiya" adlı elm indi "Şüa diaqnostikasi" adı ilə əvəz olunmuşdur. Respublikamızda ana dilində şüa diaqnostikasi və şüa terapiyasına aid müasir dərslük olmadığından Azərbaycan Tibb Universitetinin tələbələri bu elmin mənimsənilməsində çox çətinlik çəkirdilər. Bu məqsədlə ilk dəfə "Radiodiaqnostika və Radioterapiya" dərslüki kimi məsuliyyətli və çətin bir məsələ qarşıya qoyulmuşdur.

Əvvəlki dərslüklərdən fərqli olaraq bu kitab çox mürəkkəb və müasir problemlərə həsr olunmuşdur. Asanlıqla bu məsələləri dərk etmək sadəlövlük olardı.

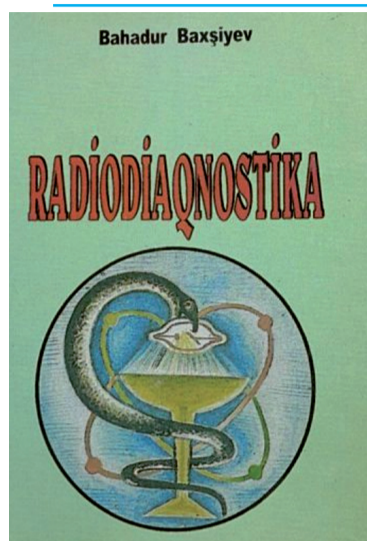
Şüa diaqnostikasi və şüa terapiyası fənninin yeni proqram ilə tədrisi bu fəndən dərş deyən müəllimlər üçün də bir qədər ilk dövrlərdə çətinlik törədirdi. Çünki uzun müddət adət etdiyi və dərş dediyi rentgenologiyadan kənara çıxmaq və müasir aspektdə oxuculara şüa diaqnostikasından və terapiyasından məlumat vermək çox da asan bir məsələ deyildir.

Dərslükdə verilən yeni məlumatlar nəinki gənc həkimlər üçün, hətta yüksək dərəcəli klinisistlər üçün də yeni bir səhifə açır. Yeni proqram əsasında yazılan kitab təkəcə müvafiq kurslarda dərş keçən tələbələr üçün deyil, bütün kurslarda çalışan tələbələrdən yeni, anatomiya kafedrasında keçirilən rentgen anatomiyadan başlayaraq kliniki fənlər üzrə çalışan subordinatlar, rezidentlər də nəzərə alınaraq tərtib olunmuşdur.

Dərslük 16 fəsildən ibarət olub insan orqanizmasında mövcud olan patoloji proseslərin şüa diaqnostikasından və şüa terapiyasından bəhs edir. "Radioterapiya" bəhsində bu elmin əsasları onun müasir təbabətdə rolu və ionlaşdırıcı şüaların müxtəlif xəstəliklərin müalicəsində tətbiq edilməsi kimi mühüm məsələlər aydınlaşdırılır.

Dərslüki tərtib edən zaman mövcud olan dərslüklərdə buraxılmış nöqsanlar nəzərə alınmış, xarici alimlərin təklifləri qeyd edilmiş və müasir tibb elminin nailiyyətlərindən geniş istifadə edilmişdir.

Bütün bunlar oxucularda müxtəlif xəstəliklərin diaqnostikasına və terapiyasına aid təsəvvürü daha da genişləndirir və bu elmin kifayət dərəcədə qavranılmasını asanlaşdırır.



Dərslük təsdiq olunmuş müvafiq proqramda yeniliklərlə əlaqədar olaraq tərtib edilmişdir. Kitab 14 fəsildən ibarət olub rentgenologiya elminin tarixindən, rentgen və radioloji şüaların xassələrindən, təbiətindən, müasir dövrdə təbabətdə tətbiq olunan KT, MRT,

Baxşiyev B. Ə: "Radiodiaqnostika" Elmi redaktor: AMEA-nın həqiqi üzvü, a.e.x, professor R. Rəhimov; Rəyçilər: a.e.x, professor Ə. Əkbərbəyov a.e.x, professor A. Axundbəyli, a.e.x, professor H. Sultanov; (dərslük) Bakı – "Müəllim" nəşriyyatı, 2009.- 472 səh.

USM, Doploqrafiya, Termografiya, İnterversion radiologiya və s metodlardan bəhs olunur.

Dərslükdə sistem şəklində müasir diaqnostik metodların tətbiq edilməsi ilə orqanizmdə gedən patoloji proseslərin şəkilləri və sxemləri ilə izahı xüsusilə tədqirə layiqdir. Hal-hazırda nəinki MDB ölkələrdə, həm də Amerika, Avropa və digər ölkələrdə şüa diaqnostik metodların təbabətdə geniş tətbiqi bu fənnin ali tibb təhsilində böyük əhəmiyyət verir.

Tibb Universitetində

Radiodiaqnostika elminin sərbəst bir fənn kimi öyrənilməsi tələbələrin insan orqanizmləri haqqında təsəvvürünü genişləndirir, daxili üzvlərin anatomiya və fiziologiyasına aid məlumatları daha da zənginləşdirir. Beləliklə bu elm nəzəri fənlərlə kliniki fənlər arasında körpü yaradır.

Dərslüki tərtib edərkən mövcud olan dərslüklərdə buraxılmış nöqsanlar nəzərə alınmış, Azərbaycan Tibb Universitetinin "Şüa diaqnostikasi və şüa terapiyası" kafedrasında uzun müddət ərzində yığılmış materiallardan istifadə edilmişdir.

Baxşiyev B. Ə: "Лучевая диагностика" Elmi redaktor: AMEA-nın həqiqi üzvü, a.e.x, professor R. Rəhimov; Rəyçilər: professor Ə. Əkbərbəyov, professor A. Axundbəyli, professor H. Sultanov; (dərslük, rus dilində) Bakı – "Adiloğlu" nəşriyyatı, 2001.- 522 səh.

Dərslük keçmiş SSRİ Orta və Ali Təhsil Nazirliyinin son illərdə buraxdığı Şüa diaqnostikasi proqramı əsasında, müasir elmin və tibbi praktikanın nailiyyətləri nəzərə alınmaqla tərtib edilmişdir.

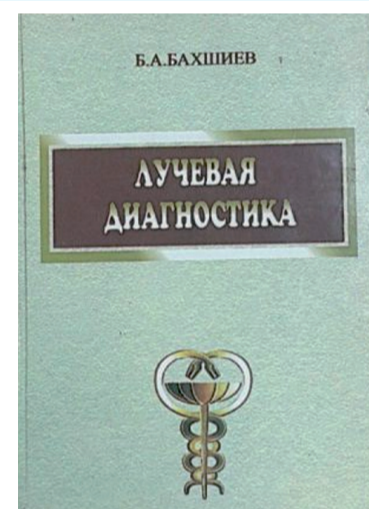
Kitabda bir neçə yeniliklər nəzərə çarpır. Belə ki, onun yeni məzmununda olması, yeni elm və texnikanın nailiyyətlərini özündə əks etdirməsi, sistem şəklində müasir diaqnostik metodlardan istifadə edilməsi ilə orqanizmdə gedən müxtəlif patoloji proseslərin şəkilləri və sxemləri ilə izahı xüsusilə tədqirə layiqdir.

Dərslük 9 fəsildən ibarət olub, Radiodiaqnostika elminin tarixindən və insan orqanizmində baş verən patoloji proseslərin şüa diaqnostikasından bəhs edir.

Kitabda müxtəlif xəstəliklərin Rentgenoqramı, Sonoqramı, Doploqramı, KT, MRT, USM, və s. göstərməklə çoxlu miqdarda fotosəkil və sxemlər verilmişdir ki, bu da şüa diaqnostikasına aid təsəvvürü genişləndirir və bu elmin kifayət dərəcədə qavranılmasını asanlaşdırır.

Dərslükdən ali tibb təhsili olan tələbələr, rezidentlər, aspirantlar, klinik ordinatorlar və həkimlər istifadə edə bilərlər.

Hazırladı M. Ələkbərli



Amerika alimləri: Şirniyyata meyillilik kokain asılılığına bənzəyir

Şirniyyata meyillilik kokain asılılığına bənzəyir. Skripps Elmi-Tədqiqat İnstitutunun (ABŞ) alimləri bu qənaətə gəliblər. AZƏRTAC "medvesti.com" a istinadla xəbər verir ki, alimlər eksperiment çərçivəsində laboratoriya siçovullarına şirniyyat yediriblər.

Müəyyən vaxt keçəndən sonra heyvanlarda açıq-aydın şirniyyatdan asılılıq müşahidə olunmağa başlayıb. Alimlər belə davranışı kokain asılılığı ilə müqayisə ediblər. Qeyd edək ki, asılılığın hər hansı növü baş beyində neyromediatorların fəaliyyəti ilə bağlıdır. Hər hansı canlıni dofaminin köləsi adlandırmaq olar. İnsan da istisna deyil. Bu hormonun ifrazı bizi xoşbəxt edir, nəşələndirir. Dofaminin yoxluğu depressiya yaradır, əlimizi işdən soyudur. Bu xoşbəxtlik hormonu təkəcə narkotiklərdən istifadə zamanı ifraz olunmur. Hər hansı yemək, xüsusən şirniyyat serotonin ilə birgə dofaminin ifrazına gətirib çıxarır. Sinir sistemini tez-tez şirniyyatla stimullaşdırmaq "qida narkomaniyası" yaradır. Nəticədə insan şirniyyat yeməyincə özünü xoşbəxt hiss etmir. Nikotin asılılığı və fastfudla dolanmaq arzusu olan insanlarda da oxşar mexanizmlər işləyir.



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYYƏ NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN TİBB UNİVERSİTETİ
**KAFEDRALAR ÜZRƏ
AŞAĞIDAKI YERLƏRİ TUTMAQ
ÜÇÜN
MÜSABİQƏ ELAN EDİR**

Kafedranın professoru (elmlər doktoru):

- Ümumi cərrahlıq və anesteziologiya kafedrası -1 yer

Kafedraların dosentləri (fəlsəfə doktorları):

- II daxili xəstəliklər kafedrası -2 yer
- Uşaq yoluxucu xəstəliklər kafedrası -1 yer (0,75 vahid)
- Bioloji kimya kafedrası -1 yer
- Ortopedik stomatologiya kafedrası -1 yer (0,25 vahid)
- Farmakologiya kafedrası -1 yer

Kafedranın baş müəllimi:

- Azərbaycan dili kafedrası -1 yer

Kafedraların müəllimləri:

- Xarici dillər kafedrası - 1 yer
- Latin dili kafedrası -1 yer

Kafedraların assistentləri:

- Tibbi biologiya və genetika kafedrası -1 yer (0,75 vahid)
- I mamalıq və ginekologiya kafedrası -1 yer (0,5 vahid)
- Oftalmologiya kafedrası -1 yer (0,5 vahid)
- Dermatovenerologiya kafedrası -1 yer (0,5 vahid)
- Nevrologiya və tibbi genetika kafedrası -1 yer (0,75 vahid)
- Ümumi cərrahlıq və anesteziologiya kafedrası -1 yer
- Ümumi cərrahlıq və anesteziologiya kafedrası -1 yer (0,75 vahid)
- II cərrahi xəstəliklər kafedrası -1 yer
- Psixiatriya kafedrası -1 yer
- Fizioterapiya və idman təbabəti kafedrası -1 yer
- Ortopedik stomatologiya kafedrası -1 yer (0,5 vahid)
- Terapevtik stomatologiya kafedrası -1 yer (0,5 vahid)

Müسابiqədə iştirak etmək üçün sənədlərin təqdim olunma müddəti elan qəzetdə («Təbib» qəzeti, 15 yanvar 2016-cı il) dərc olunduğu gündən 30 gün keçməyəkdir. Sənədlər rektorun adına yazılmış ərizə ilə birlikdə aşağıdakı ünvana təqdim edilməlidir: Bakı şəhəri- Az 1007, Bakıxanov küçəsi 23. Telefon: 597-43-23

Qəhvə dözümlülüyü əhəmiyyətli dərəcədə artırır

Kofein dözümlülüyü artırmaqla idman məşqlərinin səmərəsini yüksəltməyə kömək edir.

AZƏRTAC eurolab.ua. saytına istinadla xəbər verir ki, ABŞ-ın Corciya Universitetinin alimləri 600-dən çox elmi məqaləni tədqiq etməklə bu nəticəyə gəliblər.

Tədqiqatçılar 600 məqalədən ixtiyari seçilmiş 9 məqalədə qəhvənin dözümlülüyü artırmaq üçün enerji mənbəyi kimi nəzərdən keçirildiyini aşkar ediblər.

Müvafiq tədqiqatın iştirakçıları qəhvə içdikdən sonra gərgin məşq ediblər. İdmançıların çoxunda qəhvədən sonra dözümlülük əhəmiyyətli dərəcədə artıb. Araşdırma göstərib ki, qəhvənin tərkibində olan kofein fiziki iş qabiliyyətini artırır. Lakin qəhvədəki kofeini qida əlavəsi kimi təmiz kofein ilə müqayisə etmək üçün əlavə tədqiqat aparmaq lazımdır. Bir fincan qəhvədə kofeinin miqdarı 75-150 mq arasında dəyişə bilər. Bu, dənəciklərin qovrulmasından və dəmlənməsindən, habelə qəhvənin növündən asılıdır.



Etibarsız sayılır

Stomatologiya fakültəsinin kredit borcu olan məzunu Koh-yar Bahari Ahmad qızının adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Hərbi tibb fakültəsinin IV kurs, 1141* qrup tələbəsi Əhmədov Sərxan Səmid oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Anadangəlmə ürək qüsurları ilə doğulan uşaqların sayı artıb

Azərbaycanda, xüsusən cənub bölgələrində anadangəlmə ürək qüsurları ilə doğulan uşaqların sayı artıb.

Bu barədə Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU) Tədris Cərrahiyyə Klinikasının angiografiya laboratoriyasının müdiri, invaziv kardioloq Qalib İmanov universitetin mətbuat xidmətinə müsahibəsində məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, ürək-damar xəstəliklərinin sayı təkcə Azərbaycanda deyil, dünyanın bütün ölkələrində artır. Ürək xəstələrinin dünyada qəbul olunmuş statistikası var. Bu statistikaya uyğun olaraq, Azərbaycanda da onkoloji xəstəliklərlə bərabər, ürək xəstəlikləri də çox yayılıb. Ürək xəstəliklərindən ölənlərin sayı şiş xəstəliklərindən dünyasını dəyişənlərlə müqayisədə iki-üç dəfə çoxdur. Ürək-damar xəstəlikləri hələ də dünyada ən çox ölmə və əlilliyə səbəb olan xəstəlikdir. Ürək-damar xəstəlikləri ilə bağlı klinika-ya müraciətlər çox olur: həm böyüklər, həm də uşaqlar arasında bu xəstəliyə rast gəlinir.

Q.İmanov bildirib ki, böyüklər əsasən arterial hipertoniya, ürəyin işemik xəstəliyi ilə bağlı müraciət edirlər. Uşaqlara isə daha çox anadangəlmə ürək qüsurları diaqnozu qoyulur. Avropa ölkələrində ürəyin işemik xəstəliyi geniş yayılıb. Müalicəsində müəyyən irəliləyişlər olsa da, statistikaya görə, hələ ki, bu xəstəlikdən əziyyət çəkənlərin sayı həddindən artıq çoxdur. Anadangəlmə ürək qüsurları xəstəliyi inkişaf etməmiş

ölkələrdə daha çox yayılıb. Avropada, Amerika kimi ölkələrdə isə demək olar ki, bu xəstəliyə rast gəlinmir.

Kardioloq diqqətə çatdırıb ki, anadangəlmə ürək qusuru prenatal dövrdə, yəni ana bətnində erkən həftələrdə artıq aşkar olunur. Körpə dünyaya gələn kimi əməliyyatla aradan qaldırılır. Əgər ağır qüsurdursa, hamiləlik yarımçıq dayandırılır. Beləliklə, anadangəlmə ürək xəstəliyi ilə doğulmuş uşaqların sayı azalmış olur. Xarici ölkələrdə anadangəlmə ürək xəstəliklərini əməliyyat edən mərkəzlərin olduğunu deyən kardioloq qeyd edib ki, ora daha çox Şərqi ölkələrindən, inkişaf etməmiş ölkələrdən xəstələr gəlirlər. "Azərbaycanda, xüsusən cənub bölgələrində anadangəlmə ürək xəstəlikləri ilə doğulan uşaqların sayı daha çoxdur" - deyə əlavə edib. Səbəbinin də həmin bölgələrdə qohum evliliyinin daha çox olmasından irəli gəldiyini bildirərək deyib: "Bizdə prenatal, yəni ana bətnində müayinələr artıq 5 ildir aparılır. Bu haqda insanların maarifləndirilməsi vacibdir. Çünki çox adamın bu barədə məlumatı yoxdur. Bir çox ginekoloqlarımız artıq bunu bilir və hansı xəstələrin transfetal exokardiografiya göstərişi varsa, yönləndirirlər kardioloqa. Biz də xəstəni müayinə edirik, onda bu qüsür varsa və yüngül hesab ediriksə, bu haqda onun ailəsinə bildiririk. Əməliyyat vasitəsi ilə hər şey öz yoluna düşür. Yox əgər ağır qüsurdursa, ailə ilə məsləhətləşib, valideynlərin razılığı ilə hamiləliyi sonlandırırıq. Lakin elə qüsurlar da aşkar olunur ki, heç bir əməliyyata ehtiyac olmadan problem həll olunur. Hazırda invaziv kardi-



logiyada da bir çox əməliyyatlar qapalı yolla həyata keçirilir".

Həkim diqqətə çatdırıb ki, qulaqcıqlar arası çəpər defektinin bağlanması, qapaqlarda olan daralmaların aradan qaldırılması kimi xəstəliklərin əməliyyatları qapalı yolla keçirilir. Qeyd edib ki, bunlar əvvəllər açıq, ağır əməliyyatla aradan qaldırılırdı, indi isə qapalı yolla bir damardan iynə ilə girməklə, bütün bu problemi həll etmək olar. Əməliyyatdan sonra xəstədə heç bir çarıq, iz qalmır. Bu əməliyyatların artıq 9 ilə yaxındır ki, Azərbaycanda həyata keçirildiyini söyləyib: "İstifadə olunan aparatlar bahalı olduğu üçün əməliyyatların sayı çox deyil. Çünki qapalı əməliyyat açıq əməliyyatdan daha baha başa gəlir. Onun sözlərinə görə, sığorta sistemi tam qurulandan sonra bu cür xəstələrdə qapalı yolla müalicə riskinin, əməliyyat ağırlaşmalarının qarşısı alınacaq".

Azərbaycanda ürək xəstələrində aktual problemlərdən danışan kardioloq nəzərə çatdırıb ki, ən aktual problem arterial hipertoniyaadır. Yüksək təzyiqli olan və diabet xəstələrin sayı əvvəlki illərlə müqayisədə artır. Q.İmanov qeyd edib ki, ürək xəstəliklərinin yaranmasına səbəb əsasən düzgün qidalanmamaq, oturaq həyat tərziidir. Zərərli vərdişlər də bu xəstəliklərin yaranma riskini çoxaldır.

İtlərin peyvəndlənməsi insanlarda quduzluğun qarşısının alınmasında ən ucuz müalicə üsuludur

Dünya Səhiyyə Təşkilatı (DST) insanlarda quduzluq xəstəliyinin qarşısının alınması üzrə yeni tövsiyələrini təqdim edib.

BMT-nin İnformasiya mərkəzinə verdiyi xəbər görə, ekspertlər quduzluğun ləğvinə itlərin peyvəndlənməsi yolu ilə nail olmaq istəyirlər.

"Quduz itlərin dişləməsinə məruz qalanların müalicəsi baha başa gəlir. Bir çox Asiya və Afrika ölkələrində insanların quduzluğa qarşı dərman almağa imkanları çatmır. Əgər biz yeni tövsiyələri əsas götürsək, onda insanlarda quduzluq keçmişdə qalacaq", - deyə DST-nin baş direktoru Marqaret Çan bildirib.

Hər il on minlərlə insan heyvan dişləməsi nəticəsində həyatını itirir. Quduz heyvanların sancmalarına məruz qalan insanların təxminən 40 faizi 15 yaşadək uşaqlardır. Asiya və Afrika ölkələrində quduzluqdan hər on dəqiqədə bir nəfər ölür.

Dünyada hər il 15 milyondan çox insan quduz it dişləməsindən sonra xəstəliyin inkişafının qarşısını almaq üçün peyvənd alır. Bu, yüz minlərlə insanın həyatını xilas edir. Ancaq peyvəndin orta qiyməti 40-50 dollardır.



Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin kompyuter mərkəzində yığılır, səhifələnir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də çap olunur.

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 100
2-ci mərtəbə,
Tel.: 595-24-97
tabibqazeti@gmail.com

Lisensiya H - 022633
İndeks -0269
Sayı 3000
Sifariş: 285